

Kadınların Kurtuluşu

He Zhen

1907

Çin'deki anarşist fikirlerin izi ilk Taocu filozoflara dek sürülebilir. Yirminci yüzyılın başlarında, anarşist fikirler Çin'de Çinli entelektüeller ve yurtdışındaki öğrenciler arasında yeniden dolaşmaya başladı. He Zhen, 1907'de Sosyalizm Çalışmaları Topluluğu'nu birlikte kurdukları eşi Liu Shipai (1884-1919) ile Tokyo'da yaşayan ilk Çinli anarşist feministti. Birlikte ilk Çince anarşist mecmualardan biri olan Natural Justice'i [Doğal Adalet) yayımladılar Çin toplumunda kadının konumu Çinli anarşistler için önemli bir konu haline geldi. O zamanlar, ayak-bağlama ve cariyelik hâlâ yaygın uygulamalardı. Aşağıdaki pasajlar onun ilk olarak Eylül ve Ekim 1907'de Doğal Adalet'te yayımlanan "Kadınların Kurtuluş Sorunları" adlı makalesinden alınmıştır. Çeviri Oregon Üniversite-si Tarih Bölümü'nden Hsiao-Pei Yen tarafından yapılmıştır.

SON BİRKAÇ BİN YILDA DÜNYA... sınıf hiyerarşisi tarafından kurulmuş ve erkeklerin egemenliğindeki dünyadır. Dünyayı daha iyi hale getirmek için, erkek egemenlik sistemini saf dışı bırakmamız ve eşitliği uygulamamız gerekiyor, böylece erkekler ve kadınlar dünyayı paylaşacaktır. Tüm bu değişimler kadın kurtuluşu ile başlar.

Binlerce yıldır, Çin'in toplumsal yapısı kadını boyun eğen köleler haline gelmeye zorlamıştır. Eski zamanlarda kadına erkeğin mülkü gibi davranıldı. Sefahati

engellemek için, erkek, cinsiyetler arasındaki farklılıkları vurgulayan ahlaki öğretileri kurdu. Zaman boyunca, erkek ve kadın arasındaki fark doğal bir yasa olarak görüldü. Kadın kendi özel alanıyla yetindi, ender olarak seyahat edebildi... Kadının sorumluluğu çocukları yetiştirmekle ve hane halkını çekip çevirmekle sınırlandırılmıştır.

Çin dini nesillerin atalarının ruhunu taşıdığına inanır, böylece insanlar üremenin ölümsüzlüğe ulaşma yolu olduğunu düşünür. Çin politik sistemi çocuklara mülkiyetmiş gibi davranır, dolayısıyla insanlar üremeyi zenginlik elde etme aracı olarak düşünür. Bu yüzden, erkeğin cinsel zevkini destekleyen hem dini hem de politik sistemle, erkek kadına, insan üremesinin bir aracıymış gibi davrandı. Üstelik, Çinli erkek önemsiz ev işleriyle ilgilenmeye nadiren isteklidir: Bunun yerine, hem bütün fiziksel işleri hem de çocuk bakımını kadınlara yaptırırlar. Çocuk yetiştirmeyi ve hane halkını idare etmeyi kadının müebbet mesleği yapan başka nedenler de vardır. En başta, erkek kadına özel mülkiyeti gibi davranır.

İkinci olarak, modern zamanlar öncesindeki düşük yaşam standartları, tek başına erkek emeğini aileyi beslemek için yeterli kıldı, bu yüzden varlıklı ailelerin kadını çocuk yetiştirmek ve ev işlerini idare etmek dışında nadiren çalıştı. Bu yüzden, kölelik ve

aylaklığın bütün kötülükleri kadının etrafında toplanır... Genellikle sadece fakir ailelerdeki kadınlar, yaşamak için kendilerine bel bağlarlar. Tarlalarda çalışırlar; hizmetçi olarak ücretli çalışırlar; en kötüsü, fahişe olurlar. Bu kadınlar, fiziksel olarak daha az sınırlanmış olmalarına rağmen, asla ruhsal kurtuluşa erişemezler. Gerçekte, fiziksel özgürlüğü elde eden kadın aslında en fazla sömürülen, en fazla aşağılanan ve en fazla küçük düşürülen kadındır...

Erkek kadının kurtuluşundan kaçınmak ister, çünkü kurtuluşun kadının karmakarışık davranışlarına neden olacağından korkar. Erkek kadın üzerine ne kadar fazla sınırlama koyarsa, kadının günaha yönelik arzuları o denli güçlü hale gelir. Hırsızlığın yasaklanmış olmasına rağmen, hırsız bir kere bir objenin değerini anladığında çalma arzusunun sadece güçlenmesine benzer şekilde, kadın da, kendini sınırlamamaya yönelik herhangi uygun bir fırsatı kavrayacaktır. Bunun için, özgürlük değil kapatılma ve sınırlandırılma kadının eşini aldatmasına neden olur. Çinli insanlar özgürlüğün kadını karmakarışık yapacağını nasıl söyleyebilir? Gerçek nedeni anlamıyorlar. Kadının özgürlüğüne ne kadar yasak koyarlarsa, kadın ahlakı da o denli dejenere hale gelir. İşte bu nedenle Çinli kadın gelişemiyor...

Gerçek özgürlük, bütün sınırlamalardan tam bağımsız

sızlık anlamına gelir. Günümüz Batı evlilik sistemi iktidar, zenginlik, ahlak ve yasa koşulları tarafından sınırlanır. Evliliğin gönüllü olduğunun söylenmesine rağmen, Batıdaki bütün erkekler ve kadınlar sadece sevgi için mi evlenir? Erkekler kadınları sıklıkla zenginlikleri ile baştan çıkarır; varlıklı ailelerden kadınlar da daha fazla talibi çekebilir. Hatta bazı durumlarda, zengin erkek fakir kadını kendisiyle evlenmeye zorlar. Bu, evliliğin zenginlik üzerinden sınırlandırılmasıdır. Bazı durumlarda, erkek kendi ilerlemesinin bir aracı olarak, prestijli geçmişi olan kadınla evlenir; diğer durumlarda, prestijli erkek düşük sosyal statülü kadınla sınıf farklılıklarından dolayı evlenemez. Bu, evliliğin iktidar üzerinden sınırlandırılmasıdır. Basitçe söylemek gerekirse, özgür evlilik yoktur!... Yasa ile yönetilen modern toplumlardaki kadınlar, erkeklerle aynı eğitimi almalarına rağmen, nadir olarak siyaset bilimi ve hukuk okuma şansına sahip olurlar, orduya veya polis akademilerine kaydolma şanslarından bahsetmek bile gereksiz. Bürokrasi ile yönetilen modern devlette kadının erkekle eşit fırsata sahip olduğunun söylenmesine rağmen, kadınlar memur olamazlar. Cinsiyet eşitliği sadece lafta kalır.

Kadının kurtuluşu, kadına gerçek eşitliğin ve özgürlüğün zevkini getirmelidir. Batı sistemi kadına sadece lafta kalan özgürlük ve eşitliği getirir. Sa-

hip olduklarını iddia ettikleri özgürlük gerçek özgürlük değil, sahte özgürlüktür! Eşitlik, sahte eşitliktir! Gerçek özgürlük olmadan, kadın tam gelişmişlikten mahrum kalır; gerçek eşitlik olmadan hiç kimse insan haklarından yararlanamaz. Asyalı kadın, Batı medeniyetinin gelişimine hayranlık duyarak, Batılı kadının kurtulmuş olduğuna ve erkeklerle tam özgürlüğü ve eşitliği paylaştığına inanıyor. Batılı kadının ayak izlerini takip etmek istiyor. Yazık! Kadın devrimi çağında olduğumuz için kadının sadece sahte özgürlüğe ve sahte eşitliğe sahip olmasını istemiyoruz; kadınların gerçek özgürlüğe ve gerçek eşitliğe ulaşacağını şiddetle umut ediyorum!

Son yıllarda, insanlar Çin toplumunda kadının kurtuluşunu aramaya başladılar. Kadının kurtuluşu aktif olarak veya pasif olarak başarılabilir. Kurtuluşa aktif olarak ulaşmanın anlamı nedir? Bu, kadınların kendi kurtuluşları için mücadele etmesi ve onu savunmasıdır. Kadın kurtuluşuna pasif olarak ulaşmanın anlamı nedir? Kurtuluşun kadına erkek tarafından bahşedilmesidir. Bugün Çinli kadının kurtuluşu genel olarak pasif yoldan teşvik ediliyor. Kadın kurtuluş hareketinin savunucularının çoğu erkek olduğunda, kadınlar erkekler kadar kazanç sağlamaz. Geçmişte bütün kalbiyle kadının kapatılmasını ve sınırlandırılmasını destekleyen erkek, neden son yıllarda kadın kurtuluşunu ve cinsiyet eşitliğini destek-

liyorlar? Bunun için üç açıklama vardır. İlki, Çin erkeğinin çıplak iktidara tapınmasıdır. Çin'in, Avrupa, Amerika ve Japonya gibi dünyayı medenileştiren başlıca güçlerin sistemini izlemesi gerektiğine inanıyorlar. Eğer Çinli erkekler, karıları ve kız çocukları için ayak-bağlama uygulamasını yasaklayarak onları okula gönderseler ve onları eğitseler, Çin'in medeni olduğu düşünülecek. Çinli erkekler ve aileleri, uygarlık ününün zevkini çıkaracaklar. "Medeni" erkekler kendi "medenî" kanları ve kız çocuklarıyla kamusal alana çıktıklarında, başarıları için alkışlanacaklar. Bu erkekler kadın kurtuluşunu kadınların hatırı için mi teşvik ediyorlar? Kadınları sadece kendi ünlerine ulaşmak için kullanıyorlar. Onların bencil kaygıları, kadınlara kendi özel mülkiyetleri olarak davrandıklarını kanıtlar. Eğer kadın gelişiminin onların şöhreti üzerine etkisi olmasaydı, kadın kurtuluşu ile bu denli ilgili olmayacaklardı. Çinli erkeğin kadını özelleştirmesi, kendisini ilk kez eski geleneksel toplumda kadınları sınırlama çabalarında göstermişti; artık kendisini Batı modeli üzerinde kadın özgürlüğü için verilen destekte gösteriyor.

İkinci olarak, Çinli erkeğin kadın özgürlüğünü teşvik etmesi, Çin'in ekonomik durgunluğuyla alakası var. Orta-sınıf aileler kadın üyelerini beslemekte zorluk çekiyor.

Erkekler kadının sınırlandırılmasından bir şey elde etmediklerinin, hatta bu sınırlandırmanın ekonomilerini enkaza çevirdiğinin farkındalar. Bunun için kadın bağımsızlığını savunuyorlar ve kadının erkeğe ekonomik bağımlılığının onların en büyük düşmanı olduğunu görüyorlar. Çinli erkekler kız çocuklarını kız okullarına girmeleri için cesaretlendiriyor. Daha az varlıklı ailelerden kadınlar nakış, örgü, dikiş ve aşçılık gibi el sanatları öğreniyorlar. Şanslı olanlar öğretmen okullarına giriyor. Daha gelişkin kadınlar, düzenli müfredat dışında eczacılık ve fen gibi profesyonel eğitim alıyorlar. Erkekler kadınların eğitimini onların iyiliği için değil, kendi iyilikleri için teşvik ediyorlar. Mezuniyetlerinden sonra kadınlar öğretmen veya becerikli işçiler olarak kendi yaşam gereksinimlerini karşılayabilirler. Hem de ailelerine bakmaya mecbur kalırlar. Kızlarıyla birlikte ailenin mesuliyetini paylaşırlar, hatta eve en fazla ekmek getiren olurlar, erkekler daha fazla boş zamanın zevkini çıkarır veya paralarını metreslerine ya da fahişelere harcayabilirler. Erkekler herhangi bir sınır olmadan zevk sürmeye devam ederlerken, kızları çetin yaşam koşullarının ıssızlığında acı çekerler. Erkek, kadının bağımsızlığını kendi çıkarları yüzünden savunur, işte bu, Çinli erkeğin kadın kurtuluşunu teşvik etmesinin ikinci nedenidir.

Üçüncü neden, Çinli erkeğin ailesine değer vermesi ve çocuklarından büyük beklentileri olmasıdır. Ancak, kendi başına ev işlerini yönetme ve çocukları yetiştirme göreviyle başa çıkmak için yeterli ve uygun değildir. Kadının sorumluluk almasını isterler. Bu yüzden, ev ekonomisi Çin'deki kız okullarının en popüler konusu haline gelmiştir. Çin'de yeni kurulan parti (Devrimci Güç Birliği) bile, ev içi eğitimin tüm eğitimlerin temeli olduğunu iddia eder. Bu şu anlama gelir; medeni bir kadın ev işlerini geri kalmış bir kadından daha iyi halledebilir; medeni bir kadın çocuklarını geri kalmış bir kadından daha iyi eğitebilir. Aslında, aile erkeğe aittir, bu yüzden aileyle ilgilenmek erkeğe hizmet etmek gibidir; çocuklar da erkeğe aittir, çünkü annelerinin yerine babalarının soyadını alırlar. İşte bu nedendir ki, erkek kadını kendi amaçları için kullanmak ister. Sonuç olarak, üstteki üç neden erkeğin kadın kurtuluşundan bencilce yarar sağladığını gösterir. Kadının bağımsızlığını elde etmesine ve onun medenileşmesine yardım ettiğini iddia eder; fakat, kadınlara kurtuluş umudu verirken aslında onları sıkıntılar içine sokar. Geleneksel toplumda, erkek kadından daha üst statüye sahipti, fakat kadın daha fazla boş zamandan ve fiziksel özgürlükten yararlanırdı; günümüz toplumunda, erkek hâlâ kadından daha üst seviyede, fakat bu kez kadın

erkeğin işlerini paylaşıyor ve erkek de kadınların zevklerinden yararlanıyor. Kadınlar erkek tarafından kullanılmaktan neden mutlu olsun ki? Aptal kadınlar, kadın kurtuluşunu başlattıkları için erkekleri yere göğe sığdıramıyorlar. Bu kadınlar, Mançu meşrutiyetçilerini yere göğe sığdıramayanlarla tam da aynı şeyi yaptıklarının farkında değiller. Mançu bir anayasa tasarlamıştı, fakat halka politik güç vermeye istekli değildi. Aynı şekilde, erkeğin kadın kurtuluşunu teşvik etmesi de, kadınların gerçek gücü erkeklerin ellerinden alacakları anlamına gelmez.

Her işi erkeklerin yapması gerektiğini söylemiyorum, veya kadın haklarının genişletilmemesi gerektiğini ve kadınların görevlerini isteklice yerine getirmeleri gerektiğini öne sürmüyorum. İleri sürdüğüm şey, kadın hakları hareketinin erkek tarafından bahşedilmesi değil, kadın tarafından kazanılması gerektiğidir. Eğer kadın erkekten emir alırsa, zaten özgürlüklerini kaybetmiş demektir; eğer kadın haklarını erkekten alırsa, zaten erkeğe bağımlı olmuş demektir. Kadın kurtuluşu erkeğin yetkisinde olduğunda, erkek kadından yararlanır ve nihayetinde kadını kendi tahakkümüne maruz bırakır. Bu nedenle, kadının kendi kurtuluş yolunu, bu yolu erkeğin ona vermesine bel bağlamadan araması gerektiğini savunuyorum. Bugün Çinli kadınların

tümü kendi kurtuluşlarına yönelik cevabi erkeklerde arıyorlar. Pasif bir rol almak istiyorlar, çünkü özbilinçten yoksunlar. Özbilinç olmadan, kadın erkek tarafından manipüle edilir, ama hâlâ erkeği onurlandırır. Bu kadınlar en utanmaz kadınlar değiller midir?

Kadının pasif kurtuluşunun sakıncalarından bahsettim. Şüphesiz ki, özgürlük ve eşitlik için can atan ve gelenekler tarafından sınırlandırılmak istemeyen bazı Çinli kadınlar vardır. Kurtuluşun tesisi kendi iradelerince yönlendiriliyor görünüyor. Fakat, onların gerçek motivasyonunu keşfetmemiz gerekli. Gerçekte istedikleri şey, özgürlük ve eşitlik adına başıboş cinsel arzuların zevkine varmaktır. Kurtuluşu, neredeyse, cinsel arzuları serbest bırakmanın yolu olarak yorumluyorlar. Sadece, kadın toplumu dönüştürecek gücü elde edecek kadar geliştiği takdirde gerçek kurtuluşa erişilebileceğini anlamıyorlar. Kadın sadece aşkla ve seksle ilgilenirse, insanlığı kurtarma ruhu ölçüsüz arzularla yer değiştirecek ve böylece görev tamamlanamayacaktır. Bu, kadının saplantısı özgür aşkın kovalanmasından kaynaklanıyorsa mazur görülebilir. Ancak çok az Çinli kadın bu kategoriye girmektedir. Sadece bazıları bu dayanılmaz isteklere direnemez ve herhangi bir erkekle flört eder; bazıları baştan çıkartılır ve yıkılmış hale gelir. Bazısı vücutlarını para için

satar; ya fahişelikle ya da zengin erkeklerle kırıtarak flört ederek para kazanırlar. Birinin para uğruna bu denli gözden düşmesi en onur kırıcı davranıştır. Böylesi bir davranışı bir özgürlük eylemi olarak adlandırabilir miyiz? Ayrıca, “kurtuluş” kelimesi aslen kölelikten özgürleşme anlamına geldiği için, fahişeler ve kurtulmuş kadın arasında nasıl bağlantı kurabiliriz? Bu kadınlar, kurtuluşu cinsel düşkünlük ile karıştırıyor, bu yüzden, bu kadınların zaten en bayağı fahişeler haline geldiklerinin farkına varmaları zordur.

Bugün beyaz kadın, cinsiyet eşitsizliğinin sakıncalarını anlıyor ve cinsiyet eşitsizliğinin kökeni olarak eşitsiz güç dağılımını gösteriyor. Kadının oy hakkı için mücadele eden örgütlenmeleri oluşturuyor... Kadınların çoğunluğu hâlihazırda hem hükümet hem de erkek tarafından eziliyor. Seçim sistemi, üçüncü bir yönetici grubun, elit kadınların, takdim edilmesiyle baskısını artırıyor. Baskı aynı kalsa bile, kadınların azınlığı hâlâ kadınların çoğunluğunun irade zayıflığından yararlanıyor...

İktidardaki birkaç kadın iktidarsız kadınların çoğunluğuna hükmettiğinde, eşitsiz sınıf farklılıktan kadınlar arasında vücut bulur. Şayet kadınların çoğunluğu erkekler tarafından kontrol edilmek istemiyorsa, neden kadınlar tarafından kontrol edilmek istesinler ki? Bu yüzden, erkeklerle iktidar için mü-

cadele etmek yerine, kadınlar erkeklerin kanunlarını yıkmaya çabalamalıdır.

Erkek bir kez ayrıcalıklarından soyunduğunda kadınla eşit olacaktır. İtaatkâr kadın ve itaatkâr erkek olmayacaktır. Bu, kadınların kurtuluşudur, bu, radikal bir reformdur. Neden var olan parlamenter sistemle ve nihai hedef olarak oy hakkı hareketleriyle hoşnut olalım? Sadece, kadınlar, hareketlerini hükümete girmekten hükümetin kökünü kazımaya dönüştürdüğünde hoşnut olabiliriz!

Anarşist Kütüphane

He Zhen
Kadınların Kurtuluşu
1907

Bu yazı Robert Graham'ın ANARŞİZM:
Özgürlükçü Düşüncelerin Belgesel Bir Tarihi isimli
kitabından alınmıştır. (Doğal Adalet, Cilt. 7-10,
Eylül – Ekim 1907)

Çeviri: Nil Erdoğan, Mustafa Erata

tr.anarchistlibraries.net